

PROJEKTĄ IŠ DALIES FINANSUOJA
EUROPOS SOCIALINIS FONDAS

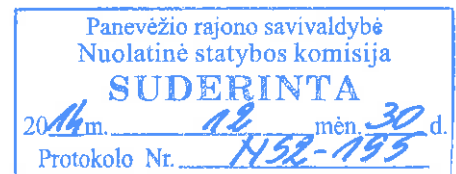

PROJEKTĄ ĮGYVENDINA
PANEVĖŽIO RAJONO
SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJA

PLANO RENGĖJAS
UAB „PANPROJEKTAS“

NAUDINGŪJŲ IŠKASENŲ TERITORIJŲ IŠDĖSTYMO PANEVĖŽIO RAJONE SPECIALUSIS PLANAS KONCEPCIJA

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

PLANO RENGĖJAS

UAB „PANPROJEKTAS“

2014 m.

Turinys

1. ĮVADAS.....	3
2. SPECIALAUS PLANO IŠEITIES DUOMENYS.....	7
2.1 Sąvokos ir apibrėžimai.....	7
2.2 Planavimo objektas.....	8
2.3 Naudingųjų iškasenų ištekliai Panevėžio rajone.....	8
2.4 Saugomos teritorijos Panevėžio rajone ir veiklos apribojimai jose.....	9
3. NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ TERITORIJŲ IŠDĖSTYMO PANEVĖŽIO RAJONE KONCEPCIJA.....	10
3.1 Plano rengimo alternatyvos.....	10
3.2 Plėtros kryptis.....	11
4. IŠVADOS.....	15
PRIEDAI.....	16

1. ĮVADAS

Naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo Panevėžio rajone specialusis planas rengiamas remiantis Teritorijų planavimo įstatymu (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 1997, Nr. 65-1548, Nr. 96-2427; 2000, Nr. 34-953, Nr. 42-1195, Nr. 58-1708, Nr. 92-2881; 2001, Nr. 39-1358; 2003, Nr. 42-1916; 2004, Nr. 21-617, Nr. 152-5532; 2006, Nr. 66-2429, Nr. 82-3256; 2007, Nr. 39-1437; 2008, Nr. 10-337, Nr. 50-1847, Nr. 135-5232; 2009, Nr. 144-6351, Nr. 159-7205; 2010, Nr. 65-3195, Nr. 84-4404; 2011, Nr. 163-7757; 2012, Nr. 63-3172, Nr. 111-5635, Nr. 132-6677), Panevėžio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013-09-06 įsakymu Nr. A-833 „Dėl specialiųjų planų rengimo“, Specialiojo plano planavimo darbų programa, patvirtinta Panevėžio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013-09-10 įsakymu Nr. A-837 ir Planavimo sąlygų sąvadu.

Specialiojo plano tikslai:

1. Detalizuoti Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano nustatytus tvarkymo ir naudojimo reikalavimus, nustatyti planuojamos teritorijos naudojimo kokybinius ir kiekybinius parametrus;
2. Suformuoti teritorijas naudingųjų iškasenų gamybai, sudarant sąlygas ūkinei veiklai ir investicijoms;
3. Nustatyti teritorijų tvarkymo ir naudojimo režimus naudingųjų iškasenų išteklių projektams rengti ir ištekliams eksploatuoti.

Planavimo organizatorius: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos direktorius, Vasario 16-osios g. 27, Panevėžys, tel. 8 45 582948, faks. 8 45 582975, el.p. vitalijus.ziurlys@panrs.lt.

Plano rengėjas: UAB „Panprojektas“, Respublikos g. 38, LT-35173 Panevėžys, tel./faks.: (8 45) 581 875, el.p. panprojektas@takas.lt.

Specialiojo plano rengimo etapai:

1. *esamos būklės analizės stadija*, kurios metu atliekama Panevėžio rajone esančių naudingųjų išteklių karjerų analizė (eksploatuojami telkiniai ir išeksploatuoti karjerai), jų išsidėstymo ir plėtros galimybių vertinimas, pateikiama Lietuvos geologijos tarnybos informacija apie išžvalgytų bei numatomų žvalgyti naudingųjų iškasenų telkinius Panevėžio rajone;
2. *koncepcijos rengimo stadija*, kurios metu nustatomos teritorijos, kuriose bus eksploatuojamos naudingosios iškasenos, nustatomos naudingųjų išteklių karjerų plėtros prognozės, tendencijos ir problemos, įvertinamos dvi alternatyvos: esamos būklės išlaikymas (status quo) ir specialiojo plano alternatyva. Nustatomos naudingųjų išteklių teritorijos pagal prioritetus (I prioriteto – eksploatuojami telkiniai, detaliam išžvalgyti telkiniai, II prioriteto – parengtinai išžvalgyti telkiniai);
3. *sprendinių pasekmių vertinimo stadija*, kurioje atliekamas plano sprendinių strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (vadovaujantis galiojančių teisės aktų reikalavimais);
4. *sprendinių konkretizavimo stadija*, kurios metu parengiami sprendiniai dėl detaliam išžvalgytų (eksploatuojamų) naudingųjų išteklių telkinių naudojimo ir parengtinai išžvalgytų naudingųjų išteklių telkinių naudojimo (įvertinant išteklių kiekį ir naudojamos teritorijos plėtrą); parengiami siūlymai dėl žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų (detaliųjų planų) rengimo naudingųjų išteklių telkiniams; pateikiami sprendiniai dėl neapčiuotų ir neišžvalgytų ir

išekspluatuotų išteklių naudojimo; numatomos priemonės, užtikrinančias gamtos išteklių racionalų panaudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir paveldo objektų išsaugojimą.

Specialusis planas parengtas vadovaujantis šiais planavimo dokumentais:

1. Panevėžio rajono savivaldybės administracijos Architektūros skyriaus 2013-10-07 planavimo sąlygos rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti Nr. TP.145-13-S;
2. Panevėžio regiono aplinkos apsaugos departamento 2013-09-24 planavimo sąlygos rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentui rengti Nr. (5)-V3-2301;
3. Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2013-10-02 raštas „Dėl planavimo sąlygų pateikimo“ Nr.(7).1.7-2587;
4. Krekenavos regioninio parko direkcijos 2013-09-20 planavimo sąlygos rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentams rengti Nr. T1-4;
5. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Panevėžio teritorinio padalinio 2013-09-27 planavimo sąlygos rajono lygmens specialiojo planavimo dokumentams rengti Nr. (12.12.P)2P-531;
6. Panevėžio visuomenės sveikatos centro 2013-09-27 planavimo sąlygos nacionalinio, regioninio, rajono lygmens bendrojo ir specialiojo planavimo dokumentams rengti Nr. S(7.48)-3426;

ir remiantis šių normatyvinių dokumentų reikalavimais:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154 (Žin., 2002, Nr. 110-4852; 2006, Nr. 111-4198);
- Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo įstatymas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 1995-12-12 nutarimu Nr. I-1120 (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 1997, Nr. 65-1548, Nr. 96-2427; 2000, Nr. 34-953, Nr. 42-1195, Nr. 58-1708, Nr. 92-2881; 2001, Nr. 39-1358; 2003, Nr. 42-1916; 2004, Nr. 21-617, Nr. 152-5532; 2006, Nr. 66-2429, Nr. 82-3256; 2007, Nr. 39-1437; 2008, Nr. 10-337, Nr. 50-1847, Nr. 135-5232; 2009, Nr. 144-6351, Nr. 159-7205; 2010, Nr. 65-3195, Nr. 84-4404; 2011, Nr. 163-7757; 2012, Nr. 63-3172, Nr. 111-5635, Nr. 132-6677);
- Lietuvos Respublikos Saugomų teritorijų įstatymas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 1993-11-09 nutarimu Nr. I-301 (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 1995, Nr. 60-1502; 2000, Nr. 58-1703; 2001, Nr. 108-3902; 2010, Nr. 81-4229; 2011, Nr. 49-2365; 2012, Nr. 53-2642; 2013, Nr. 3-84, Nr. 36-1726);
- Lietuvos Respublikos Žemės įstatymas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 1994-04-26 d. nutarimu Nr. I-446 (Žin., 1994, Nr. 34-620 ir redakcijos 2004, Nr. 28-868, Nr. 117-4368, Nr. 167-6098; 2005, Nr. 88-3291; 2006, Nr. 42-1504, Nr. 87-3399, Nr. 138-5268, Nr. 141-5392; 2008, Nr. 135-5233; 2009, Nr. 77-3166, Nr. 153-6884; 2010, Nr. 13-623, Nr. 72-3616; 2011, Nr. 49-2368, Nr. 49-2369; 2012, Nr. 76-3943);
- Lietuvos Respublikos Miškų įstatymas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 1994-11-22 nutarimu Nr. I-671 (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 1996, Nr. 110-2507; 1997, Nr. 96-2426; 1998, Nr. 56-1542; 1999, Nr. 110-3203; 2000, Nr. 111-3566; 2001, Nr. 35-1161, Nr. 35-1162; 2002, Nr. 31-1122, Nr. 105-4691; 2003, Nr. 38-1692, Nr. 123-5593; 2005, Nr. 31-977; 2006, Nr. 61-2174; 2007, Nr. 77-3044; 2009, Nr. 54-2137, Nr. 75-3074; 2010, Nr. 145-7431; 2011, Nr. 74-3548, Nr. 163-7744; 2012, Nr. 132-6687, Nr. 132-6688);

- Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro steigimo ir jo nuostatai (Žin., 2003, Nr. 97-4348, 2004, Nr.93-3415; 2012, Nr.61-3059);
- Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 1994-12-22 nutarimu Nr. I-733 (Žin., 1995, Nr. 3-37; 1997, Nr. 30-713, Nr. 67-1676, Nr. 96-2421; 2000, Nr. 40-1114; 2001, Nr. 39-1346; 2002, Nr. 68-2775, Nr. 123-5552; 2004, Nr. 153-5571; 2007, Nr. 80-3218, Nr. 81-3325; 2008, Nr. 59-2203; 2012, Nr. 136-6960);
- Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992-05-12 nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. 22-652; Žin., 1997, Nr. 38-940, Nr. 26-774; 1993, Nr. 71-1334; 1996, Nr. 2-43, Nr. 43-1057, Nr. 93-2193; 1997, Nr. 38-940; 1998, Nr. 30-798; 1999, Nr. 104-2995; 2002, Nr. 70-2887; 2003, Nr. 11-407, Nr. 42-1939, Nr. 105-4709; 2004, Nr. 21-642; 2005, Nr. 35-1140; 2007, Nr. 105-4294; 2008, Nr. 33-1152, Nr. 44-1643; 2010, Nr. 98-5089; 2011, Nr. 71-3389, Nr. 89-4249; 2012, Nr. 61-3063, Nr. 64-3239, Nr. 80-4168, Nr. 110-5578);
- Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-09-18 nutarimu Nr. 1079 (Žin., 1996, Nr. 90-2099; 2004, Nr. 112-4189; 2007, Nr. 33-1190; 2009, Nr. 125-5392; 2010, Nr. 78-4010, Nr. 120-6124; 2011, Nr. 50-2430; 2012, Nr. 84-4397);
- Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-08-18 nutarimu Nr. 967 (Žin., 2004, Nr. 130-4650; 2007, Nr. 131-5292; 2010, Nr. 139-7125; 2011, Nr. 50-2431);
- Teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-07-16 nutarimu Nr. 920 (Žin., 2004, Nr. 113-4228; 2012, Nr. 64-3240);
- Lietuvos Respublikos Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002-05-16 nutarimu Nr. IX-886 (Žin., 2002, Nr. 56-2225; 2007, Nr. 64-2455; 2010, Nr. 57-2809; 2011, Nr. 153-7194; 2012, Nr. 154-7938);
- Lietuvos Respublikos higienos norma HN 33:201 “Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje” (Žin., 2011, Nr.75-3638);
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001-12-11 įsakymu Nr. D1-585/V-611 “Dėl aplinkos oro užterštumo normų nustatymo” pakeitimu (Žin., 2010, Nr.82-4364);
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001-12-11 įsakymu Nr. 591/640 “Dėl aplinkos oro užterštumo normų nustatymo” (Žin., 2001, Nr. 106-3827; 2010, Nr.2-87; 2010-07-13 Nr.82-4364);
- Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Panevėžio rajono savivaldybės Tarybos 2008-07-03 nutarimu Nr. T-154;
- Panevėžio rajono savivaldybės Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo specialusis planas, patvirtintas Panevėžio rajono savivaldybės Tarybos 2011-05-18 nutarimu Nr. T-118;
- Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos Šilumos ūkio specialusis planas, patvirtintas Panevėžio rajono savivaldybės Tarybos 2011-05-18 nutarimu Nr. T-119;
- Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos Miškų išdėstymo specialusis planas;
- Rekreacinių zonų išdėstymo specialusis planas;
- Degalinių išdėstymo specialusis planas;
- Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialusis planas, patvirtintas Panevėžio rajono savivaldybės Tarybos 2012-07-04 nutarimu Nr. TP-148-12-S;

- Krekenavos miestelio bendrasis planas, patvirtintas Panevėžio rajono savivaldybės Tarybos 2011-12-02 nutarimu TP1-2490;
- Krekenavos regioninio parko ir jo zonų ribų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-12-09 nutarimu 1617 (Žin., 2009, Nr. 147-6570);
- Krekenavos regioninio parko tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2010-03-30 įsakymu D1-251 (Žin., 2010, Nr. 39-1881);
- Planų ir programų ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms "Natura 2000" teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo reikalavimai (Žin., 2006, Nr. 61-2214);
- Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2007-02-14 įsakymu Nr. D1-96 (Žin., 2007, Nr. 22-858; 2010, Nr. 87-4619; 2012, Nr. 84-4425);
- Panevėžio rajono savivaldybės Nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2009-05-15 įsakymu Nr. ĮV-212 (Žin., 2009, Nr. 56-2226);
- Berčiūnų pilkapyno, u.k. 5409(A260P), specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2009-11-05 įsakymu Nr. ĮV-603;
- Siaurojo geležinkelio, G10KP specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2009-02-18 įsakymu Nr. ĮV-76 (Žin., 2009, Nr. 25-994);
- Planuojamoje teritorijoje esančių kultūros vertybių apskaitos duomenys, paskelbti Lietuvos Respublikos Kultūros vertybių registre;
- Panevėžio rajono Kultūros paveldo objektų teritorijų ir apsaugos zonų ribų planai, apskaitos duomenys;
- Kiti patvirtinti teritorijų planavimo dokumentai.

2. SPECIALAUS PLANO IŠEITIES DUOMENYS

2.1 Sąvokos ir apibrėžimai

Plano rengimo stadijoje naudojamos tokios sąvokos:

Specialusis planas (projektas) - teritorijų planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į teritorijų planavimo lygmenis ir tikslus, nustatytos atskiroms veiklos sritims reikalingų teritorijų vystymo, infrastruktūros tvarkymo ir (ar)apsaugos kryptys, priemonės ir reikalavimai.

Europos ekologinis tinklas „Natura 2000“ - Europos Bendrijos svarbos saugomų teritorijų bendras tinklas, susidedantis iš buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų, skirtas išsaugoti, palaikyti ir prirėkus atkurti natūralius buveinių tipus ir gyvūnų bei augalų rūšis Europos Bendrijos teritorijoje.

Buveinių apsaugai svarbios teritorijos (toliau BAST) - saugomos teritorijos, skirtos apsaugoti ar atkurti Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių tipus, saugomų gyvūnų ir augalų rūšių buveines dėl jų svarbos gyvūnų ir augalų rūšių išsaugojimui.

Paukščių apsaugai svarbios teritorijos (toliau PAST) - saugomos teritorijos, skirtos laukinių paukščių rūšių natūralioms populiacijoms jų paplitimo arealuose išsaugoti, taip pat migruojančių paukščių perėjimo, šėrimosi, mitybos, poilsio ir migracijos susitelkimo vietoms išsaugoti, atsižvelgiant į poreikį konkrečiame jūros ar sausumos areale.

Draustiniai - saugomos teritorijos, įsteigtos išsaugoti moksliniu bei pažintiniu požiūriu vertingas gamtos ir (ar) kultūros vietas, jose esančius gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes), kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę bei genetinį fondą. Šiose teritorijose esančių vertybių išsaugojimas užtikrinamas nenutraukiant jose ūkinės veiklos.

Valstybiniai (nacionaliniai ir regioniniai) parkai - didelio ploto saugomos teritorijos, įsteigtos gamtiniu, kultūriniu ir rekreaciniu požiūriais sudėtingose, ypač vertingose teritorijose, kurių apsauga ir tvarkymas siejamas su teritorijos funkcinių bei kraštovaizdžio tvarkymo zonų nustatymu.

Kraštovaizdis - žemės paviršiaus gamtinių (paviršinių uolienu, pažemio oro, paviršinių ir gruntinių vandenu, dirvožemio, gyvųjų organizmų) ir (ar) antropogeninių komponentų (archeologinių liekanų, statinių, inžinerinių įrenginių, žemės naudmenų bei informacinio lauko), susijusių medžiagiais, energetiniais ir informaciniais ryšiais, teritorinis junginys.

Detaliai išžvalgyti išteklių (Dž) - tai telkinio arba jo dalies naudingųjų iškasenų išteklių, kurių kiekio, kokybės, technologinių savybių, hidrogeologinių, kasybos ir kitų slūgsojimo sąlygų ištyrimo detalumas yra pakankamas naudojimo projektui sudaryti.

Parengtinai išžvalgyti išteklių (Pž) - tai telkinio arba jo dalies naudingųjų iškasenų išteklių, kurių kiekio, kokybės, technologinių savybių, hidrogeologinių, kasybos ir kitų sąlygų ištyrimas yra pakankamas pirminiam poveikio aplinkai vertinimui atlikti ir ekonominei išteklių vertei nustatyti.

Prognoziniai išteklių (P) - tai perspektyvių teritorijų arba plotų tikėtini naudingųjų iškasenų išteklių. Jie skirstomi į aptiktus ir spėjamus.

2.2 Planavimo objektas

Specialiuoju planu planuojama Panevėžio rajono savivaldybės teritorija, kurios plotas – 2179 km². Savivaldybės teritorija susideda iš: Karsakiškio, Krekenavos, Miežiškių, Naujamiesčio, Pajstrio, Panevėžio, Raguvos, Ramygalos, Smilgių, Upytės, Vadokliai, Velžio seniūnijų. Panevėžio rajonas ribojasi šiaurėje – su Pasvalio ir Biržų, šiaurės rytuose – su Kupiškio, rytuose – su Anykščių, pietryčiuose – su Ukmergės, pietuose ir pietvakariuose – su Kėdainių, vakaruose – su Radviliškio ir Pakruojo rajono savivaldybėmis. Rajone gyvena 38791 gyventojas.

Geografiniu požiūriu Panevėžio rajonas yra Nevėžio žemumoje, priklausančioje Lietuvos Vidurio žemumai. Kraštovaizdyje vyrauja lygumos. Pro rajoną teka Lėvuo su intaku Pyvesa ir Nevėžis su intakais Juoda, Upyte (kairieji), Juosta, Kiršinu (dešinieji). Telkšo 12 ežerų (Panevėžio rajono ežerai), 11 tvenkinių. Didžiausi miškai – Žalioji giria, Gilėnų, Gėlainių, Raguvos, Gustonių. Rajone žemdirbystės plotai užima 57,3 proc., miškai – 33,1 proc., vandenys – 2,1 proc., gyvenvietės – 2,1 proc.

Susisiekimo atžvilgiu Panevėžio rajonas turi patogią geografinę padėtį - apie 150 km nuo pagrindinių Baltijos regiono centrų – Rygos, Vilniaus ir Kauno. Atstumas iki artimiausio Klaipėdos uosto – 250 km. Be to, rajonas yra šalia magistralės, turinčios kelių tinklą, einantį nuo Berlyno per Varšuvą, Kaliningradą, Klaipėdą, Liepoją, Rygą, Taliną, Peterburgą. Rajoną kerta geležinkelis, jungiantis rytuose ir vakaruose esančius regionus. Šiuo metu svarbiausias Šiaurės-Pietų transporto koridorius yra Via Baltica kelias, kuris kaip tik kerta Panevėžio rajoną ir yra svarbiausias šio regiono kelias. Kelias praeina esamais magistraliniais keliais A8 Panevėžys-Aristava-Sitkūnai, A17 Panevėžio aplinkkelis ir A10 Panevėžys – Pasvalys - Ryga. Svarbiausias Panevėžio apskritį aptarnaujantis Vakarų - Rytų transporto koridorius praeina magistraliniu keliu A9 Panevėžys-Šiauliai ir krašto keliu 122 Daugpilis – Rokiškis – Panevėžys. Automagistralė A2 yra pagrindinė transportinė jungtis su Lietuvos sostine – Vilniumi, o magistraliniai keliai A8 ir A9 su artimiausiais stambiais respublikos miestais Kaunu ir Šiauliais. Rajoną kerta du tarptautiniai keliai E272 ir E67.

2.3 Naudingų iškasenų išteklių Panevėžio rajone

Panevėžio rajono savivaldybėje nėra išskirtinių ir ypatingai reikšmingų naudingų iškasenų, didelių jų telkinių. Kaip ir visoje šalyje, rajone paplitę tipiškos kvarterio naudingosios iškasenos - žvyras, smėlis, gėli požeminiai vandenys, durpės. Tai mineralinės ir organinės kilmės medžiagos, naudojamos žmogaus ūkinės veiklos reikmėms tenkinti. Jos slūgso žemės paviršiuje, yra gerai ištirtos ir lengvai prieinamos. Žvyras ir smėlis daugiausia naudojami statybinėms medžiagoms gaminti. Žvyras naudojamas betonui gaminti, keliams tiesti. Smėlis – keliams tiesti, statyboms, silikatinėms plytomis gaminti. Durpės - organinės kilmės degioji uoliena, susidariusi pelkėse iš ne visai susiskaidžiusių (susimineralizavusių) augalų liekanų, esant per didelę drėgmę ir trūkstant oro. Iš durpių daromas kompostas (juo gerinamos dirvos), gaminama daigų auginimo vazonėliai, įpakavimo medžiagos, pašarinės mielės. Gydomosios durpės tiekiamos kurortų gydykloms. Durpės – puiki žaliava chemijos pramonei (amoniakui, acto rūgščiai, degutui, vaškui, parafinui, bitumui ir kitiems produktams gaminti. Sapropeilis - dumblingos nuosėdos ar nuogulos, susidariusios gėlų, stovinčių vandens telkinių (ežerų, tvenkinių, kūdrų) dugne. Sapropeilis tinkamas purvo procedūroms, klijų, plastmasės gamybai. Dedamas kaip priedas į gyvulių, paukščių pašarą, tinkamas daržams, laukams tręšti ir kt.

Naudingųjų iškasenų išteklių pagal jų iširtumą skirstomi į tris grupes: detaliam išžvalgytus išteklius (DŽ), kurių atsargos yra pakankamos ilgalaikiai išgaunamajai pramonei (kasyba, gavyba ir kt.), parengtinai išžvalgytus išteklius (PŽ), kai jų atsargos yra spėjamos, ir neišžvalgytus arba prognozuojamus (P) išteklius.

Panevėžio rajono teritorijoje yra 54 naudingųjų išteklių telkinių (pagal Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos duomenis). Iš jų 19 yra durpių telkiniai, 1 sapropelio telkinys, 6 smėlio ir žvyro telkiniai, 15 smėlio telkinių ir 13 žvyro telkinių. Iš 54 naudingųjų išteklių telkinių naudojami 22 telkiniai (Žr. esamą būklę).

2.4 Saugomos teritorijos Panevėžio rajone ir veiklos apribojimai jose

Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje yra nemažai saugomų teritorijų (1 regioninis parkas (Krekenavos) ir 7 jame esantys draustiniai, 1 hidrografinis draustinis, 2 botaniniai draustiniai, 2 botaniniai - zoologiniai draustiniai, 3 kraštovaizdžio draustiniai, 2 biosferos poligonai, 12 saugomų geologinių ir botaninių objektų), 2 paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST), 13 gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų (BAST), 152 kultūros paveldo objektai, iš jų: 12 paskelbtų kultūros paminklų; 47 paskelbti saugomais valstybės; 93 registruoti Kultūros paveldo registre.

Saugomų teritorijų kiekis ir pasiskirstymas Panevėžio rajone išnagrinėtas esamos būklės analizėje. Saugomų teritorijų ir objektų sąrašas bei kita svarbiausia informacija pateikiama ir koncepcijos priedo lentelėse.

Pagal Lietuvos Respublikos Saugomų teritorijų įstatymą regioniniuose parkuose, draustiniuose neleidžiama veikla, galinti pakenkti saugomiems kompleksams bei objektams (vertybėms) taip pat rekreaciniams ištekliams.

Šiame įstatyme taip pat paminėta, kad Valstybiniuose parkuose, gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose draudžiama rengti naujus naudingųjų iškasenų karjerus ir šachtas, kasti durpes ir ežerų nuosėdas (sapropelį).

Paveldo objektų teritorijose draudžiama kasti, arti žemę.

Remiantis LR nutarimu patvirtintomis buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatomis šių teritorijų apsaugos ir naudojimo režimas turi atitikti saugomų natūralių buveinių tipų ar gyvūnų ir augalų rūšių apsaugos ir tvarkymo poreikius. Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose yra draudžiama arba ribojama veikla, galinti turėti neigiamą poveikį saugomoms natūralioms buveinėms, rūšių buveinėms ir saugomoms augalų bei gyvūnų rūšims. Leidžiama tokia veikla, kuri užtikrina tinkamą buveinių ir rūšių būklę. Veikla turi būti vykdoma atsižvelgiant į konkrečius buveinių tipus ar rūšis ir remiantis teritorijų planavimo dokumentais ir (ar) gamtotvarkos planais.

BAST apsaugos režimas nustatomas subalansuotomis priemonėmis: išsaugojimo (konservacinėmis), prevencinėmis priemonėmis, teritorijų planavimo dokumentų bei planų sprendimais, taip pat vertinimo priemonėmis, nustatančiomis projektų poveikį buveinių apsaugai svarbioms teritorijoms. Europos Bendrijos svarbos buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų tvarkymo ypatumus nustato Vyriausybės patvirtinti bendrieji buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai, kuriuose draudžiama eksploatuoti naudingąsias iškasenas miškų buveinių, pievų buveinių, augalų buveinių apsaugos teritorijose.

PAST yra draudžiama arba ribojama veikla, galinti pakenkti saugomoms paukščių rūšims, jų buveinėms, perėjimo, mitybos, šėrimosi, poilsio ir migracijų susitelkimo vietose. Jose statyti bei rekonstruoti statinius, tiesti ir rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas

bei įgyvendinti kitus planus ir projektus, galinčius turėti poveikį paukščių apsaugai svarbioms teritorijoms, galima tik šiame Įstatyme nustatyta tvarka įvertinus jų poveikį paukščių apsaugai svarbioms teritorijoms ir teisės aktų nustatyta tvarka gavus leidimą.

Projektai, kurie nėra tiesiogiai susiję su Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų tvarkymu, bet gali turėti neigiamą poveikį natūralioms buveinėms ir saugomoms augalų ir gyvūnų rūšims, turi būti įvertinti Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka. Veiklos planų ir projektų, kurių poveikio saugomoms teritorijoms vertinimo Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas nenumato, poveikis buveinių ir paukščių apsaugai svarbioms teritorijoms vertinamas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Vyriausybės įgaliotos institucijos gali pritarti projektams tik nustačiusios, kad jie neturės neigiamos įtakos Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms ir, jei reikia, išsiaiškinusios visuomenės nuomonę. Jeigu projektų įgyvendinimas susijęs su socialiniais ar ekonominiais visuomenės interesais, o alternatyvių sprendimų nėra, privaloma taikyti kompensacines priemones, būtinas bendram Europos ekologinio tinklo vientisumui bei natūralioms buveinėms ir saugomų augalų bei gyvūnų rūšių būklei apsaugoti.

3. NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ TERITORIJŲ IŠDĖSTYMO PANEVĖŽIO RAJONE KONCEPCIJA

3.1 Plano rengimo alternatyvos

Naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo Panevėžio rajone specialiojo plano koncepcijos stadijoje yra numatomos dvi alternatyvos:

- Status quo alternatyva;
- Specialiojo plano alternatyva.

Status quo alternatyva yra esamos būklės išlaikymas. Alternatyva numato esamų naudingų išteklių naudojimą, neplanuojant naujų detaliai išžvalgytų naudingų išteklių telkinių atsiradimo. Pasirinkus status quo alternatyvą išliks ta pati situacija, t.y. eksploatuojami esami naudingų išteklių telkiniai, kurių ištekliai kasmet senka, neatsiras naujų, kurie jau specialiojo plano rengimo metu yra detaliai išžvalgyti ir aprobuoti, tačiau trūksta teritorijų planavimo dokumentų, norint pradėti juos eksploatuoti. Bus ta pati situacija, tik nuolat senkantys esami naudingų iškasenų ištekliai ir nesudarys palankių sąlygų kasybos verslui Panevėžio rajone. Ši situacija nepadės padidinti konkurencingumo tiekiant naudingus išteklius, kurie yra naudojami tiek statybos, žemės ūkio, tiek energetikos srityse.

Nerengiant specialiojo plano, nebūtų įmanoma darni kasybos verslo plėtra, nebūtų panaudotas esamas Panevėžio rajono naudingų išteklių potencialas, nebūtų daroma teigiama įtaka rajono socialinei ir ekonominei aplinkoms.

Toliau nagrinėjama antroji – specialiojo plano alternatyva, nes ji garantuoja darnų rajono vystymąsi, teisinių reikalavimų įgyvendinimą.

Specialiojo plano parengimas ir įgyvendinimas sukurs prielaidas plėsti Panevėžio rajono naudingų išteklių infrastruktūrą, užtikrinant išteklių racionalų naudojimą, ekologinę bei kraštovaizdinę pusiausvyrą (neplanuojamas nei vienas naudingųjų išteklių telkinys saugomose teritorijose ar išraiškingo, gražaus ar kitaip vertingo kraštovaizdžio zonoje). Specialiojo plano sprendiniai turės ir tiesioginę ekonominę naudą (bus renkami papildomi mokesčiai į biudžetą, sukuriama geresnė infrastruktūra, atsirasi naujų darbo vietų ir pan.), taip pat prisidės ir prie opių

socialinių problemų sprendimo (naujos darbo vietos sumažins socialinius nelygumus kaimo vietovėse).

3.2 Plėtros kryptis

Specialiuoju planu numatyta naudingų iškasenų plėtros kryptis suskaidyti pagal prioritetus atsižvelgiant į naudingųjų iškasenų teritorijų skirtingus geologinio tyrimo rezultatus, kadangi pirmiausiai pagal Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymą (Žin., 1995, Nr. 63-1582, 2001, Nr. 35-1164), užtikrinant racionalų naudingų iškasenų naudojimą, naudoti (eksplloatuoti) galima tik detaliai išžvalgytus ir aprobuotus išteklius, parengus žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus (detaliuosius planus) bei kasybos projektus.

Realų naudingųjų iškasenų išteklių potencialą sudaro detaliai išžvalgyti (DŽ) ir parengtiniai išžvalgyti (PŽ) išteklių, o prognoziniai (P) išteklių yra rezervas ateičiai, kai bus sunaudoti išžvalgyti išteklių. Parengtinai išžvalgytų naudingųjų iškasenų teritorijos ir aptiktų prognozinių išteklių teritorijos skiriamos į II prioritetą, atsižvelgiant į tai, kad prieš gaunant leidimą eksploatuoti naudingąsias iškasenas reikia detaliai išžvalgyti ir tik po to parengti žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus (detaliuosius planus) bei kasybos projektus.

2.1 lentelė. I prioriteto detaliai išžvalgyti (DŽ) naudingųjų iškasenų telkiniai

Eil. Nr.	Numėris pažymėtas plane	Pavadinimas	Telkinio identifikavimo Nr.	Geologinio tyrimo etapas	Plotas, ha	Išteklių kiekis 2012-12-31, tūkst.ku b.m	Būklė/ Ryšys su saugomomis teritorijomis
Durpės							
1	14	Klimbalė	447	DŽ	374.6	3329,26/5	Užleistas/ Visas patenka į BAST, PAST, biosferos poligoną
Smėlis							
2	4	Bernatoniai (I sklypas)	488	DŽ	17.3	955	Naudojamas/ Visas patenka į draustinio teritoriją
3	5	Bernatoniai (II sklypas)	487	DŽ	14.2	738	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
4	12	Juragiai	489	DŽ	5.6	160	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
5	17	Mitkai II	3838	DŽ	14.3	199	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
6	22	Naurašiliai II (III sklypas)	4129	DŽ	2.4	79	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
7	27	Pašiliai (Panevėžio rajonas)	4399	DŽ	2.6	69	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
8	31	Pūkiai	4487	DŽ	8.8	196	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
9	39	Šatrėnai	474	DŽ	1.8	140	Naudojamas/

							Nepatenka į saugomas teritorijas
10	40	Šilai	483	Dž	7.3	401	užleistas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
11	41	Šilaičiai	470	Dž	4.1	121	užleistas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
12	45	Trumpragys	4267	Dž	2	100	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
Smėlis ir žvyras							
13	3	Baroniškiai	4305	Dž	5.6	253	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
14	21	Naurašiliai II (II sklypas)	2235	Dž	3.4	53	Buvęs naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
15	33	Raguva	482	Dž	2	51	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
16	52	Žvalgaičiai	4300	Dž	2	95	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
17	54	Žvikai II	4355	Dž	6.7	100	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
Žvyras							
18	1	Akmeniai	479	Dž	24.1	222	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
19	16	Kulbiai (II sklypas)	4409	Dž	6.9	150	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
20	18	Murmuliai	481	Dž	2.9	79	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
21	23	Naurašiliai II (IV sklypas)	4131	Dž	4.4	107	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
22	24	Pagiegala	493	Dž	11.3	143	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
23	25	Pajstrys	469	Dž	4.5	63	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
24	46	Tumagalys	480	Dž	9	356	Užleistas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
25	47	Valmoniškiai	473	Dž	14.3	232	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
26	49	Virsnis	4302	Dž	3.6	89	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
27	50	Vosniūnai	475	Dž	10.3	94	Naudojamas/

							Dalis teritorijos patenka į BAST
28	53	Žvikai	471	Dž	13.7	367	Naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas

2.2 lentelė. II prioriteto parengtinai išvalgyti (Pž) naudingųjų iškasenų telkiniai

Eil. Nr.	Numeris pažymėtas plane	Pavadinimas	Telkinio identifikavimo Nr.	Geologinio tyrimo etapas	Plotas, ha (tame tarpe Panevėžio rajone)	Išteklų kiekis 2012-12-31, tūkst.kub.m	Būklė
Durpės							
1	2	Alančiai	445	Pž	52.4	632	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas, miškingoje teritorijoje
2	6	Beropšilis	455	Pž	353.6	4536	Nenaudojamas/ Visas patenka į BAST, PAST, biosf. polig.
3	7	Degeniai	297	Pž	19.1	470	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
4	8	Drūlupis	446	Pž	76.1 (Panevėžio rajone 26,6)	965	Nenaudojamas/ Ribojasi su kultūros paveldo objekto apsaugos zona
5	9	Gitėnai	294	Pž	65.6	1018	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
6	11	Juodvadis (Rūdbalė)	454	Pž	447.9	7294/227*	Nenaudojamas/ Visas patenka į draustinio teritoriją, BAST, PAST
7	19	Narvydiškių samanyne	443	Pž	58	664	Nenaudojamas/ Visas patenka į BAST, PAST, biosf. polig., dalis Krekenavos regioniniame parke
8	26	Pašiliai (Panevėžio raj.)	468	Pž	343.3	6036	Nenaudojamas/ dalis patenka į BAST, miškingoje teritorijoje
9	32	Pūkiškė	456	Pž	313.2	6424	Nenaudojamas/ dalis patenka į BAST, miškingoje teritorijoje
10	34	Samališkiai	444	Pž	46.1	530	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas, miškingoje teritorijoje
11	35	Samanyne (Užubaliai)	853	Pž	197.1 (Panevėžio rajone 132)	3317	Nenaudojamas/ Visas patenka į BAST, PAST, biosf. polig.
12	36	Skaistė	296	Pž	20.2	607	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas, dalis

							miškingoje teritorijoje
13	37	Stepriai	452	Pž	601.6 (Panevėžio rajone 413)	7881	Nenaudojamas/ Visas patenka į BAST, PAST, biosf. polig., miškingoje teritorijoje
14	38	Šakupio samanyne	453	Pž	185.6	2531	Nenaudojamas/ Visas patenka į BAST, PAST, biosf. polig.
15	42	Šilas	295	Pž	27.2	422	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas, miškingoje teritorijoje
16	43	Šilų raistas (Panevėžio raj.)	293	Pž	59.3	847	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas, dalis miškingoje teritorijoje
17	44	Šlekiai	457	Pž	318.8 (Panevėžio rajone 298)	3947	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
18	51	Žarčiai	451	Pž	669.1 (Panevėžio rajone 593)	7618	Nenaudojamas/ Dalis patenka į BAST, miškingoje teritorijoje
Smėlis							
19	5	Bernatoniai (II sklypas)	487	Pž	7.4	185	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
20	12	Juragiai	489	Pž	8	207	Nenaudojamas/ Visas patenka į Krekenavos reg. parko teritoriją
21	13	Kazokų plotas	3241	P	15.5	580	Nenaudojamas/ Visas Krekenavos reg. parko ir draustinio teritoriją
22	17	Mitkai II	3838	Pž	2.5	60	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
23	28	Pažvėrinė	492	P	18.5	390	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
24	29	Pelėdiškiai	485	Pž	9	297	Buvęs naudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
25	40	Šilai	483	Pž	11	500	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
26	48	Vėjeliškiai	491	Pž	8	528	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
Smėlis ir žvyras							
27	33	Raguva	482	Pž	4.6	177	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
Žvyras							

28	1	Akmeniai	479	Pž	11.6	280	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
29	15	Kulbiai	490	Pž	5.8	147	Nenaudojamas
30	20	Naujarodžiai	476	Pž	2.5	102	Nenaudojamas
31	24	Pagiegala	493	Pž	10.9	370	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas
32	53	Žvikai	471	P	13.6	258	Nenaudojamas/ Dalis patenka į BAST
Sapropelis							
33	10	Juodis	2438	P	44.4	888	Nenaudojamas/ Nepatenka į saugomas teritorijas

Aukščiau išvardintos naudingų iškasenų teritorijos nepatenka į kultūros paveldo vertybių teritorijas ir apsaugos zonas (žr. koncepcijos brėžinį).

4. IŠVADOS

1. Eksploatuoti galima tik detalai išžvalgytus ir aprobuotus naudingųjų iškasenų išteklius, parengus žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus (detaliuosius planus) bei kasybos projektus. Panevėžio rajone yra 28 detalai išžvalgyti naudingųjų iškasenų telkiniai, kurių bendras plotas apie 579,7 ha. Šie telkiniai skiriami į I prioritetą.
2. Į II prioritetą skiriami parengtinai išžvalgyti naudingųjų iškasenų telkiniai, kurių Panevėžio rajone yra 33, o bendras plotas apie 3627,2 ha. Parengtinai išžvalgytus iškasenų telkinius reikia pirmiausiai detalai išžvalgyti, gauti geologijos tarnybos leidimus naudingųjų iškasenų eksploatavimui, po to turi būti rengiamas žemesnio lygmens planavimo dokumentas – konkrečios teritorijos detalus planas, bei kasybos projektas.
3. Draudžiama rengti naujus naudingųjų iškasenų karjerus ir šachtas, kasti durpes ir ežerų nuosėdas (sapropeli) valstybiniuose parkuose, gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose, išskyrus pradėtas kasti iki draustinio įsteigimo. Paveldo objektų teritorijose draudžiama kasti, arti žemę.
4. Europos Bendrijos svarbos buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų tvarkymo ypatumus nustato Vyriausybės patvirtinti bendrieji buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai, kurie draudžia arba riboja veiklą, galinčią turėti neigiamą poveikį saugomoms natūralioms buveinėms, rūšių buveinėms ir saugomoms augalų bei gyvūnų rūšims. Leidžiama tokia veikla, kuri užtikrina tinkamą buveinių ir rūšių būklę. Paukščių apsaugai svarbiose teritorijose yra draudžiama arba ribojama veikla, galinti pakenkti saugomoms paukščių rūšims, jų buveinėms, perėjimo, mitybos, šėrimosi, poilsio ir migracijų susitelkimo vietose.
5. Šiam planui turi būti atliekamas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas bei strateginis pasekmių aplinkai vertinimas LR įstatymo nustatyta bendra tvarka.

PRIEDAI

1 lentelė. Naudingųjų iškasenų teritorijos Panevėžio rajone pagal Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos duomenis.

Eil. Nr.	Telkinio identifikavimo Nr.	Pavadinimas	Naudingoji iškasena	Geologinio tyrimo etapas	Plotas, ha	Išteklų kiekis 2012-12-31, tūkst.kub.m	Būklė
1	479	Akmeniai	Žvyras	Dž	24.1	222	Naudojamas
				Pž	11.6	280	Nenaudojamas
2	445	Alančiai	Durpės	Pž	52.4	632	Nenaudojamas
3	4305	Baroniškiai	Smėlis ir žvyras	Dž	5.6	253	Naudojamas
4	488	Bernatoniai (I sklypas)	Smėlis	Dž	17.3	955	Naudojamas
5	487	Bernatoniai (II sklypas)	Smėlis	Dž	14.2	738	Naudojamas
				Pž	7.4	185	Nenaudojamas
6	455	Beropšilis	Durpės	Pž	353.6	4536	Nenaudojamas
7	297	Degeniai	Durpės	Pž	19.1	470	Nenaudojamas
8	446	Drūlupis	Durpės	Pž	76.1	965	Nenaudojamas
9	294	Gitėnai	Durpės	Pž	65.6	1018	Nenaudojamas
10	2438	Juodis	Sapropelis	P	44.4	888	Nenaudojamas
11	454	Juodvadis (Rūdbalė)	Durpės	Pž	447.9	7294/227*	Nenaudojamas
12	489	Juragiai	Smėlis	Dž	5.6	160	Naudojamas
				Pž	8	207	Nenaudojamas
13	3241	Kazokų plotas	Smėlis	P	15.5	580	Nenaudojamas
14	447	Klimbalė	Durpės	Dž	374.6	3329,26/5	Užleistas
15	490	Kulbiai	Žvyras	Pž	5.8	147	Nenaudojamas
16	4409	Kulbiai (II sklypas)	Žvyras	Dž	6.9	150	Naudojamas
17	3838	Mitkai II	Smėlis	Dž	14.3	199	Naudojamas
				Pž	2.5	60	Nenaudojamas
18	481	Murmuliai	Žvyras	Dž	2.9	79	Naudojamas
19	443	Narvydiškių samanyne	Durpės	Pž	58	664	Nenaudojamas
20	476	Naujarodžiai	Žvyras	Pž	2.5	102	Nenaudojamas
21	2235	Naurašiliai II (II sklypas)	Smėlis ir žvyras	Dž	3.4	53	Buęs naudojamas
22	4129	Naurašiliai II (III sklypas)	Smėlis	Dž	2.4	79	Nenaudojamas
23	4131	Naurašiliai II (IV sklypas)	Žvyras	Dž	4.4	107	Naudojamas
24	493	Pagiegala	Žvyras	Dž	11.3	143	Naudojamas
				Pž	10.9	370	Nenaudojamas
25	469	Pajstrys	Žvyras	Dž	4.5	63	Naudojamas
26	468	Pašiliai (Panevėžio raj.)	Durpės	Pž	343.3	6036	Nenaudojamas
27	4399	Pašiliai (Panevėžio rajonas)	Smėlis	Dž	2.6	69	Nenaudojamas
28	492	Pažvėrinė	Smėlis	P	18.5	390	Nenaudojamas
29	485	Pelėdiškiai	Smėlis	Pž	9	297	Buęs naudojamas
30	3555	Pučekai	Smėlis ir žvyras	Dž	12.7	127	Naudojamas

31	4487	Pūkiai	Smėlis	Dž	8.8	196	Naudojamas
32	456	Pūkiškė	Durpės	Pž	313.2	6424	Nenaudojamas
33	482	Raguva	Smėlis ir žvyras	Dž	2	51	Naudojamas
				Pž	4.6	177	Nenaudojamas
34	444	Samališkiai	Durpės	Pž	46.1	530	Nenaudojamas
35	853	Samanyne (Užubaliai)	Durpės	Pž	197.1	3317	Nenaudojamas
36	296	Skaistė	Durpės	Pž	20.2	607	Nenaudojamas
37	452	Stepriai	Durpės	Pž	601.6	7881	Nenaudojamas
38	453	Šakupio samanyne	Durpės	Pž	185.6	2531	Nenaudojamas
39	474	Šatrėnai	Smėlis	Dž	1.8	140	Naudojamas
40	483	Šilai	Smėlis	Dž	7.3	401	užleistas
				Pž	11	500	Nenaudojamas
41	470	Šilaičiai	Smėlis	Dž	4.1	121	užleistas
42	295	Šilas	Durpės	Pž	27.2	422	Nenaudojamas
43	293	Šilų raistas (Panevėžio raj.)	Durpės	Pž	59.3	847	Nenaudojamas
44	457	Šlečiai	Durpės	Pž	318.8	3947	Nenaudojamas
45	4267	Trumpragys	Smėlis	Dž	2	100	Naudojamas
46	480	Tumagalys	Žvyras	Dž	9	356	Užleistas
47	473	Valmoniškiai	Žvyras	Dž	14.3	232	Naudojamas
48	491	Vėjeliškiai	Smėlis	Pž	8	528	Nenaudojamas
49	4302	Virsnis	Žvyras	Dž	3.6	89	Naudojamas
50	475	Vosniūnai	Žvyras	Dž	10.3	94	Naudojamas
51	451	Žarčiai	Durpės	Pž	669.1	7618	Nenaudojamas
52	4300	Žvalgaičiai	Smėlis ir žvyras	Dž	2	95	Naudojamas
53	471	Žvikai	Žvyras	Dž	13.7	367	Naudojamas
				P	13.6	258	Nenaudojamas
54	4355	Žvikai II	Smėlis ir žvyras	Dž	6.7	100	Naudojamas

2 lentelė. Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje esančios valstybės saugomos teritorijos, bei jų aprašymas.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas ha/ dalis rajone	Savivaldybė	Apsaugos tikslai
Regioniniai parkai				
1.	Krekenavos	11589,64/ 11294,67	Panevėžio, Kėdainių rajonų	Išsaugoti Nevėžio vidurupio paslėnio kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes.
Konservacinio funkcinio prioriteto zonos, esančios Krekenavos regioniniame parke				
1.1.	Upytės geomorfologinis draustinis	624,66/ 624,66	Panevėžio rajono	Išsaugoti Upytės, Vešetos ir Liaušės upių slėnių sistemą, vertingas natūralių pievų buveines.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas ha/ dalis rajone	Savivaldybė	Apsaugos tikslai
1.2.	Linkavos hidrografinis draustinis	161,66/ 161,66	Panevėžio rajono	Išsaugoti Linkavos žemupio hidrografinę struktūrą, vertingas natūralių pievų buveines.
1.3.	Gringalių botaninis zoologinis draustinis	453,93/ 453,93	Panevėžio rajono	Išsaugoti Gringalių mišką su reta augalija ir gyvūnija, saugomų vabzdžių - baltamargių šaškyčių, didžiųjų auksinukų ir niūriaspalvių auksavabalių - populiacijas.
1.4.	Ramygalos telmologinis draustinis	291,59/ 291,59	Panevėžio rajono	Išsaugoti Pašilių pelkinį kompleksą su Nevėžio žemumai būdingomis biocenozėmis, saugomų vabzdžių - auksuotųjų šaškyčių - ir augalų - žvilgančiųjų riestūnių - populiacijas.
1.5.	Upytės istorinis draustinis	37,03/ 37,03	Panevėžio rajono	Išsaugoti istoriniu požiūriu vertingą Upytės, Tarnagalos piliakalnį, vadinamą Čičinsko kalnu, Upytės Šv. Karolio Baromėjaus bažnyčios statinių kompleksą ir Upytės kapinyną.
1.6.	Krekenavos urbanistinis draustinis	24,69/ 24,69	Panevėžio rajono	Išsaugoti Krekenavos miestelio istorinės dalies urbanistinę (planinę, erdvinę, tūrinę) struktūrą, tradicinį visos teritorijos ir joje esančių atskirų sklypų užstatymo tipą (-us), tradicinę statinių architektūrinę išraišką, Krekenavos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios statinių kompleksą, kitus jame esančius kultūros paveldo objektus ir jų aplinką.
1.7.	Nevėžio vidurupio kraštovaizdžio draustinis	2496,32/ 2201,35	Panevėžio, Kėdainių rajonų	Išsaugoti Nevėžio senslėnio su senvagėmis ir natūraliomis pievomis kraštovaizdį, saugomas gyvūnų rūšis, gausias kultūros paveldo vertybes – buvusių dvarų sodybas, Bakainių piliakalnį su priešpiliu, Bakainių kapinyną, Burvelių alkakalnį, Barinės kapinyną, J. Tumo-Vaižganto sodybą ir Ustronės knygnešių muziejų.
Hidrografiniai draustiniai				

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas ha/ dalis rajone	Savivaldybė	Apsaugos tikslai
2.	Juostos	291,15/ 291,15	Panevėžio rajono	Išsaugoti negilaus salpinio slėnio silpnai vingiuotos Juostos upelio atkarpa.
Botaniniai draustiniai				
3.	Naudvario	67,94/ 67,92	Panevėžio rajono	Išsaugoti Šiaurės Lietuvos lygumų plačialapių miškų augalijos kompleksą su retų rūšių augalų augimvietėmis.
4.	Viržonų	33,05/33,05	Panevėžio rajono	Išsaugoti Viržonų pelkę su retų rūšių augalų augimvietėmis.
Botaniniai-zoologiniai draustiniai				
5.	Pašilėlių	531,54/ 1,40	Panevėžio, Kėdainių rajonų	Išsaugoti botaniniu ir zoologiniu požiūriais vertingą pelkyną (aukštapelkė ir žemapelkė) su apypelkio pievomis ir aplinkiniais šilais. Draustinio teritorijoje auga į Raudonąją knygą įrašyti augalai (baltijinė gegūnė, dėmėtoji gegūnė, mažoji gegužraibė), peri teterviniai, didžiosios kuolingos, gričiukai.
6.	Žaliosios girios	3102,87/3102,66	Panevėžio rajono	Išsaugoti charakteringas Vidurio Lietuvos lygumai miško augalų bendrijas ir gyvūniją.
Kraštovaizdžio draustiniai				
7.	Lėvens	1326,38/ 1,05	Panevėžio, Kupiškio rajonų	Išsaugoti raiškų Lėvens upės fliuvioglacialinio senslėnio kraštovaizdį.
8.	Paberžės	149,24/0,35	Panevėžio, Kėdainių rajonų	Išsaugoti istorinius ir kultūrinius paminklus, Nykio ir Liaudės upių slėnių gamtinį kompleksą.
9.	Sanžilės	805,24/756,16	Panevėžio rajono	Išsaugoti Sanžilės upės kraštovaizdį su šiai teritorijai būdinga miškų ir pievų augmenija.
Biosferos poligonai				
1.	Taujėnų-Užulėnio miškų biosferos poligonas	22531,60/4849,90	Ukmergės, Panevėžio rajonų	Išsaugoti miškų ekosistemą, ypač siekiant išlaikyti j.gandro (<i>Ciconia nigra</i>), maž.erelio rėksnio (<i>Aquila pomarina</i>), gervės (<i>Grus grus</i>), pilkosios meletos (<i>Picus canus</i>), vid.genio (<i>Dendrocopos medius</i>) ir baltnugario genio (<i>Dendrocopos leucotos</i>) populiacijas teritorijoje.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas ha/ dalis rajone	Savivaldybė	Apsaugos tikslai
2.	Žaliosios girios biosferos poligonas	14174,41/13394,95	Panevėžio, Kupiškio rajonų	Išsaugoti Žaliosios girios ekosistemą, ypač siekiant išlaikyti juodojo gandro (<i>Ciconia nigra</i>), vapsvaėdžio (<i>Pernis apivorus</i>), žvirblinės pelėdos (<i>Glaucidium passerinum</i>) populiacijas teritorijoje.

Panevėžio rajono savivaldybėje yra gausi valstybės saugomų gamtos paveldo objektų grupė - 12 objektų. Aštuoni iš jų geologiniai, vienas hidrogeologinis ir trys objektai botaniniai (žr. lentelę 3.2.).

3 lentelė. Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje esantys valstybės saugomi gamtos paveldo objektai.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vietovė, saugoma teritorija
Geologiniai objektai		
Rieduliai		
1.	Akmens Mukolas ir Mukoliukas	Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Panevėžio miškų urėdijos Gustonių g-jos (5 kv., 2 skl.) teritorija, Naurašilių k.
2.	Akmuo „Rapolas“	Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Panevėžio miškų urėdijos Krekenavos g-jos (87 kv., 25 skl.) teritorija, Varnakalnio miškas, Linkavos upė, Krekenavos regioninis parkas, Linkavos hidrografinis draustinis.
3.	Akmuo „Velnio pėda“	Panevėžio r. sav., Upytės sen., Ėriškių k.
4.	Banionių akmuo	Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Kliuokmaniškio k.
5.	Barklainių akmuo	Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Barklainių k.
6.	Ėriškių miško akmuo	Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Panevėžio miškų urėdijos Upytės g-jos (481 kv., 19 skl.) teritorija, Barklainių k.
7.	Naujamiesčio akmuo	Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Naujamiesčio k.
8.	Nauradų akmuo	Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Naujamiesčio k.
Hidrogeologiniai objektai		
9.	Vilkupio šaltinis	Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Panevėžio miškų urėdijos Žaliosios g-jos (238 kv., 12 skl.) teritorija, Paliūniškio miškas.
Botaniniai objektai		
10.	Kalnelio daugiakamienė pušis	Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Panevėžio miškų urėdijos Naujamiesčio g-jos (74 kv., 14 skl.) teritorija, Kalnelio k., Krekenavos regioninis parkas.
11.	Pakuodžiupių kadagys	Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Pakuodžiupių k.
12.	Daniliškio liepų alėja	Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Daniliškio k.

„Natura 2000“ teritorijų tinklas, susidedantis iš buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų, skirtas išsaugoti, palaikyti ir, prireikus, atkurti natūralius buveinių tipus ir gyvūnų bei augalų rūšis Europos Bendrijos teritorijoje (žr. 3.3. ir 3.4. lenteles).

4 lentelė. Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje esančios paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST).

Eil. Nr.	Vietovės pavadinimas	Plotas ha/dalis rajone	Vertybės, dėl kurių atrinkta vietovė
1.	Taujėnų-Užulėnio miškai	22531,60/4849,90	Juodojo gandro (<i>Ciconia nigra</i>), mažojo erelio rėksnio (<i>Aquila pomarina</i>), gervės (<i>Grus grus</i>), pilkosios meletos (<i>Picus canus</i>), vidutinio genio (<i>Dendrocopos medius</i>) ir baltnugario genio (<i>Dendrocopos leucotos</i>) apsaugai.
2.	Žalioji giria	14174,41/13394,95	Juodųjų gandrų (<i>Ciconia nigra</i>), vapsvaėdžių (<i>Pernis apivorus</i>), žvirblinės pelėdos (<i>Glaucidium passerinum</i>) apsaugai.

5 lentelė. Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje esančios vietovės, atitinkančios gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (BAST).

Eil. Nr.	Vietovės pavadinimas	Plotas ha/dalis rajone	Pastabos dėl vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, ribų	Vertybės, dėl kurių atrinkta vietovė
1.	Dvariškių kaimo apylinkės	384,58/264,73	Dalis patenka į Pašilėlių botaninį zoologinį draustinį.	6230, Rūšių turtingi briedgaurnai; 6410, Melvenynai; 6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai; 7230, Šarmingos žemapelkės; 9080, Pelkėti lapuočių miškai.
2.	Gringalių miškas	473,87/473,87	Patenka į Krekenavos regioninį parką ir į Gringalių botaninį zoologinį draustinį.	Baltamargė šaškytė; Didysis auksinukas; Niūriaspalvis auksavabalys.
3.	Lėvens upės slėnis	861,85/1,05	Patenka į Lėvens kraštovaizdžio draustinį.	6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450, Aliuvinės pievos; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos; 91E0, Aliuviniai miškai; 91F0, Paupių guobynai; Ūdra.

Eil. Nr.	Vietovės pavadinimas	Plotas ha/dalis rajone	Pastabos dėl vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, ribų	Vertybės, dėl kurių atrinkta vietovė
4.	Naudvario miškas	67,94/67,92	Patenka į Naudvario botaninį draustinį.	6230 Rūšių turtingi briedgaurnai; 9020 Plačialapių ir mišrūs miškai; Plačialapė klumpaitė; Stačioji dirvuolė.
5.	Nevėžio ir Kiršino upių santaka	6,64/6,64	Patenka į Krekenavos regioninį parką	6510, Šienaujamos mezofitų pievos.
6.	Nevėžio slėnis ties Dembava	17,93/17,93	Patenka į Krekenavos regioninį parką, Nevėžio vidurupio kraštovaizdžio draustinį.	6210, Stepinės pievos; 6410, Melvenynai; 6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450, Aliuvinės pievos; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos.
7.	Nevėžio upės slėnis ties Vadaktėliais	79,08/79,08	Patenka į Krekenavos regioninį parką, Nevėžio vidurupio kraštovaizdžio draustinį.	6120, Karbonatinių smėlynų smiltpievės; 6210, Stepinės pievos; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos; 9070, Medžiais apaugusios ganyklos.
8.	Nevėžio upės slėnis ties Vadaktėliais II	32,30/32,30	Patenka į Krekenavos regioninį parką, Nevėžio vidurupio kraštovaizdžio draustinį.	6120, Karbonatinių smėlynų smiltpievės; 6210, Stepinės pievos; 6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450, Aliuvinės pievos; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos.
9.	Nevėžio vidurupio slėnis	319,82/319,82	Patenka į Krekenavos regioninį parką.	3270, Dumblingos upių pakrantės; 6120, Karbonatinių smėlynų smiltpievės; 6210, Stepinės pievos; 6410, Melvenynai; 6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450, Aliuvinės pievos; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos; 9070, Medžiais apaugusios ganyklos; Ūdra.

Eil. Nr.	Vietovės pavadinimas	Plotas ha/dalis rajone	Pastabos dėl vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, ribų	Vertybės, dėl kurių atrinkta vietovė
10.	Pašilių pelkė	337,51/337,51	Patenka į Krekenavos regioninį parką, Nevėžio vidurupio kraštovaizdžio draustinį.	Auksuotoji šaškytė; Žvilgančioji riestūnė.
11.	Skilvionių miškas	47,79/47,79	-	Plačialapė klumpaitė.
12.	Taujėnų-Užulėnio miškai	22531,60/4849,90	-	Lūšis; Didysis auksinukas; Auksuotoji šaškytė; Baltamargė šaškytė; Ūdra.
13.	Žalioji giria	33869,66/26671,80	-	Didysis auksinukas; Lūšis.